

Acull, a més, la seu de la Fundació Gas Natural Fenosa i l'Arxiu Històric de la companyia

El Museu del Gas obre les portes

No podia ser d'una altra manera. L'edifici que acull el nou Museu del Gas, l'Arxiu Històric de la companyia i la seu de la Fundació Gas Natural Fenosa és sostenible. Consumeix la meitat d'energia que un edifici normal i el 70% d'aigua. Projecte de Dani Freixes & Varis Arquitectes, el museu va iniciar la seva activitat a mitjan mes de desembre passat. Esteu tots convidats a passar per allà i conèixer els tresors que custodia.

Per Milagros Baztán ■ Fotografies: Mihail Moldoveanu i Carlos Raurich

Tot va començar fa set anys, quan la llavors Fundació Gas Natural va decidir posar fil a l'agulla i iniciar el que seria el projecte per aixecar un edifici que no només acollís la seu de la mateixa Fundació

i l'Arxiu Històric de la companyia, una de les seves joies més preuades, sinó que a més esdevingués un museu on fos possible veure la història de la companyia, la del gas a Espanya i el futur del sector. Havia nascut, almenys en la imaginació d'aquells que el van concebre, el Museu del Gas.

■ A l'altra pàgina, la seu del museu. En aquesta, una de les sales d'exposició.

"Tenim la responsabilitat d'explicar que hem estat la primera companyia d'Espanya que va crear el sector del gas i que sempre hem estat la companyia més important del sector. D'alguna manera, tenim una responsabilitat històrica", assenyala Pedro A. Fábregas, director general de la Fundació Gas Natural Fenosa, alhora que destaca que l'objectiu principal d'aquest museu "és fer un equipament cultural de primer nivell que sigui únic a Espanya, que ens permeti d'explicar i difondre temes del futur de l'energia i el medi ambient; i recollir i estudiar la història del sector". Com ell diu, "un museu de conceptes, que pretén contar una història i explicar coses".

Passant per alt temes de gran importància, per decisius, com ara el vistiplau al projecte per part del Patronat de la Fundació i del Consell d'Administració de la companyia, l'elecció de l'emplaçament definitiu, la decisió de rehabilitar un edifici històric amb aquest objectiu, l'inici de les obres i la seva construcció, arribem al que ja és una realitat: un museu situat en la cèntrica plaça del Gas de la localitat catalana de

Sabadell, que va començar la seva activitat coincidint amb les passades festes nadalenques i la inauguració oficial del qual segurament ha tingut lloc mentre aquesta revista era en ple procés de producció.

Nou i vell. Entre el que és nou i el que és vell, el passat i el futur, el museu té arquitectònicament dues parts ben diferenciades: per una banda, un edifici del 1899 rehabilitat per Dani Freixes & Varis Arquitectes, obra de l'arquitecte modernista Juli Batlle i Arús, contemporani i col·laborador del gran Antoni Gaudí, i

per l'altra banda, un edifici nou, obra del mateix estudi, on es troba l'arxiu de la Fundació ("el cor del projecte", com diu Dani Freixes, i que per això s'ha pintat d'un vermell intens cridaner que atrau totes les mirades) i una part important de les sales del nou museu, així com l'auditori.

La sostenibilitat és la característica comuna del conjunt del projecte, ja que tal com destaca Pedro A. Fábregas, "consumeix aproximadament la meitat d'energia d'un edifici normal, el 30% menys d'aigua. Tot molt en la línia de sostenibilitat que és el discurs de la Fundació".

Tenim la responsabilitat d'explicar que hem estat la primera companyia a Espanya que va crear el sector del gas i que sempre hem estat la companyia més important del sector. D'alguna manera, tenim una responsabilitat històrica

■ El vermell ha estat el color triat per fer destacar els armaris que guarden els documents de l'Arxiu Històric.

■ El museu també acull una sala on s'explica la història del gas.

Les mesures que s'han adoptat per garantir el compliment d'aquest objectiu les podem observar al Mirador, la coberta on, a més, podem gaudir de les vistes de Sabadell i de les muntanyes i turons que envolten aquesta localitat, a pocs quilòmetres de Barcelona i molt ben comunicada. Hi trobem la cisterna, el llac i una coberta vegetal, que formen part de les solucions adoptades per reduir la despesa energètica del museu i que, de pas, proporcionen un singular passeig als visitants.

Si la sostenibilitat no és un fet casual, tampoc no ho és l'elecció de l'edifici on s'assenta. L'Energia, com se'l coneix popularment, va ser en els seus orígens una fàbrica d'electricitat a partir de gas, que, a més, uns anys després, el 1913, va passar a formar part del que aleshores era Catalana de Gas y Electricidad.

Un museu abastable. Tot i que acabat d'inaugurar, el museu no és una idea nova per a Gas Natural Fenosa. Respon a la inquietud cultural de la companyia que, com diu Pedro A. Fàbregas, ja el 1997 "es va concretar en una primera exposició permanent a la seu històrica de la companyia, a l'avinguda del Portal de l'Àngel de Barcelona" i, deu anys després, en la creació de l'Arxiu Històric.

Ara, a les seves plantes, hi podem visitar les tres diferents parts en què es pot dividir el recorregut. En primer lloc, un audiovisual que

explica la importància del gas en el món i com ha influït en la nostra vida. Només un exemple d'aquesta importància: quan a Barcelona es va començar a fabricar gas a partir del carbó, l'electricitat no existia i a la nit la ciutat romania a les fosques, impracticable per als ciutadans. L'aparició dels primers fanals de gas canvia aquesta imatge. El mateix que ha canviat les nostres vides la possibilitat d'utilitzar la calefacció o els frigorífics i les rentadores. Són petits grans invents que, també, formen part dels tresors que s'acumulen en altres sales d'exposició i que han rebut el nom de Col·lecció Catalana del Gas, la denominació que tenia l'empresa quan es van començar a col·leccionar aquests objectes. Són un total de 300 peces i objectes d'una col·lecció de 4.000 els que ara mateix hi podem contemplar.

Li segueix un complet recorregut per la llarga història de la companyia,

des que el 1843 es va crear la primigènia Societat Catalana per a l'Enllumenat per Gas, el seu pas a Catalana de Gas y Electricidad i, més endavant, a Catalana de Gas, que juntament amb Gas Madrid donaria lloc el 1992 a Gas Natural. I també la d'Unión Eléctrica Madrileña i Fuerzas Eléctricas del Noroeste (Fenosa), que donarien lloc a Unión Fenosa. Una llarga història, no només de fets sinó també de la gent que els va protagonitzar i que avui ha desembocat en una companyia energètica multinacional, Gas Natural Fenosa, amb activitat en gas, electricitat i energies renovables.

I per acabar, les Eines del Futur, una exposició del que ens espera en els propers anys: eines que ens permetran millorar l'eficiència energètica i crear energia d'una forma continuada, econòmica i amb baix impacte ambiental. És l'espai del vent i de l'aigua, del sol i del gas

Les mesures que s'han adoptat per garantir la sostenibilitat de l'edifici les podem observar al Mirador, la coberta on, a més, podem gaudir de les vistes de Sabadell i de les muntanyes i turons que envolten aquesta localitat

■ Un dels cartells que podem veure a l'exposició.

Dani Freixes, l'arquitecte del projecte

Guardonat el 2001 amb el Premi Nacional de Disseny, Dani Freixes és un dels fundadors de Varis Arquitectes, l'estudi professional que s'ha encarregat del projecte del Museu del Gas.

–Què va ser el primer que es va plantejar el seu estudi quan va rebre l'encàrrec de fer el Museu del Gas?

–El primer, si el lloc tenia capacitat per fer-hi un museu i si nosaltres teníem prou capacitat i coneixements per resoldre-ho. La tercera pregunta va ser què conservaríem.

–I què van decidir conservar?

–S'ha conservat la façana, així com els pilars, i s'ha recuperat el triple espai perdut en modificacions posteriors. Hem fet tornar l'edifici a l'estat original.

–Quines són les característiques que destacaria del museu?

–La claredat. Sembla opac, però té una llum molt bonica i moltes vistes. I és clar. Des de fora és molt permeable a la vista. Ensenya el que pot ensenyar i amaga amb cert pudor el que s'hi conserva. No és evident, això és el que m'agrada.

–Què s'ha buscat amb la rehabilitació?

–Hem provat de ser exemplars en el sentit que un dels principis bàsics de la sostenibilitat és procurar rehabilitar, que implica una despesa menor d'energia. Aquest local és molt bo fent prevaldre el que és vell i el que és nou.

–Què creu que, des del punt de vista arquitectònic, hi trobarà la gent que el visiti?

–Ens agradaria que hi trobés un lloc assequible, modern, confortable, lluminós i que tingués una escala proporcional a la ciutat.

–Per què el vermell com a color de l'Arxiu de la Fundació?

necessitats, tant horàries com d'ús... Crec que l'edifici mereix un rang alt dins de les categories d'eficiència energètica.

–El seu estudi s'ha encarregat també de l'ordenació del contingut del museu, ens podria explicar com s'ha fet aquesta ordenació i per què?

–Els museus no són només els recintes on s'emmagatzema informació o un tresor. Amb aquestes peces i objectes s'articula un discurs o una explicació. El primer que vam mirar és què es podia conservar i després què podíem explicar amb el que teníem.

–Des del seu punt de vista, què és el més destacable de la col·lecció?

–A part d'alguna peça interessant o algun document rellevant, el museu explica la relació i la importància que el gas ha tingut en les nostres vides i com les ha canviades. Com tota mirada al passat, els museus són una mirada de gratitud. Guarden tresors, però també ajuden a recuperar i entendre el rebost que tenim per afrontar el futur. Aquí no només s'explica d'on ve el gas i com es fa, sinó el coratge i la decisió de moltes persones; l'aventura de llançar-se a noves coses que permeten uns canvis radicals en la societat.

–Quina és la sensació que li agradaria que s'enduguessin els visitants del museu?

–M'agradaria que despertés la curiositat i que, en sortir, tinguin un sentiment de reconeixement i de gratitud vers tota la gent que ens ha precedit i ha lluitat per això. ■■■

■ Planxes, cuines i altres objectes que mostren l'evolució experimentada en l'ús de l'energia.

natural, de les possibles alternatives per emmagatzemar diòxid de carboni.

Com a qualsevol museu com cal, hi haurà també exposicions temporals (ara mateix, una sobre Juli Batlle i Arús, l'arquitecte que va projectar l'antiga fàbrica), així com múltiples activitats educatives, pensades fonamentalment per als col·legis, que ja fan cua per poder visitar les instal·lacions i conèixer més sobre l'energia.

El cor del museu. Però si en destaca alguna cosa, és precisament el que ja s'anomena "el cor del museu", l'Arxiu Històric de la Fundació Gas Natural Fenosa. Més de 3.000 metres lineals de documentació, distribuïts en uns 50 fons i que es guarden en impactants armaris de color vermell. Els armaris compactes duen impreses grans lletres amb els noms dels fons de l'Arxiu, així com el seu Quadre de Classificació, cosa que permet d'explicar-ne el contingut als visitants d'una forma més senzilla.

Fotografies, plànols, memòries, actes, escriptures de constitució de les societats i un fons de les accions que ha dut a terme l'empresa en els més de 160 anys de vida i que ara mateix són a disposició d'investigadors i "curiosos" de la companyia que vulguin saber més de la seva història. A més, l'Arxiu disposa d'una important biblioteca i hemeroteca històrica, amb obres de referència.

Obert a tothom Amb un preu assequible per a totes les persones que vulguin saber més sobre el gas i la companyia, tots els empleats de Gas Natural Fenosa podran visitar de franc el museu. A més, el director general de la Fundació destaca que s'està pensant d'incloure'l dins del programa de dissabtes culturals que la companyia porta a terme o d'organitzar una jornada de portes obertes. El Museu del Gas us espera. ■■■

■ El museu permet conèixer la història del gas, des que es fabricava a partir del carbó.